

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 167 (3031) szám

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, 1942 július 27

Elfoglalták a német csapatok a Don déli partjának fontosabb pontjait

**Elhatározták az angolok a második arcvonal felállítását
Rövidesen hatalmas arányú döntő harcok kezdődnek Egyiptomban**

Stockholmból jelentik (MTI.) A Német Távírtati Iroda jelenti: A Stokholme Tidningen londoni jelentése szerint Grigg képviselő kijelentette, hogy a második arcvonal felállításának ügye már elhatározott dolog és ez már nem is titok senki előtt. Azonban a második arcvonal létesítésének idejét és helyét csak a háborús kormány tagjai állapíthatják meg. Vasárnap több munkaspárti képviselő gyűléseken hangoztatta a második front felállításának azonnali eszükességét, azzal érvelve, hogy még a kudarcnál is rosszabb hatással lehet a várakozás.

Hatásosan támogatja a német légierő a Rosztovi hídfő körüli harcokat

Berlinből jelentik (MTI.) A Német Távírtati Iroda jelenti: Német katonai helyről közlik: A német légihaderő erős kötelékei vadász- és bombázógépek kíséretében július 26-ra virradó éjjel is folytatták a hadsereg tevékenységének támogatását, melyet a rosztovi hídfő kiértékelése érdekében folytatott. Szünet nélkül bombázták a szovjet csapatokat és meggyújtották azt a kísérletüket, hogy itt-ott védekezésre rendezkedhessenek be. A szovjet csapatok emberben és hadianyagban súlyos veszteségeket szenvedtek.

Áttörték a németek a Csirtől délre fekvő szovjet állásokat

Az Uj Nemzedék írja: Berlini jelentés szerint a doni szakasz északi részén a Csirtől délre levő területen német rohamcsapatok áttörték a szovjet állásokat. A szovjetparancsnokság nyomban erősítéseket vetett harcba és így akarta megállítani a német támadást, amely azonban egy szárnymozdulattal harcoképtelenné tette az erősítésre érkezett csapatokat. Jelenleg az egész szakaszon heves küzdelem folyik.

Prágai jelentés szerint Hruby földművelésügyi miniszter bejelentette a cseh-morva védőnépszerű ifjuság kötelező munkaszolgálatának megkezdését. Az ifjuságot valószínűleg már az idej aratásánál felhasználják.

Berlinből jelentik (MTI.) A Német Távírtati Iroda jelenti: Julius 26-án a német repülőgépek fegyveres felderítő tevé-

kenységet fejtettek ki Anglia partvidéke és az angol tenger fölött. Feladatuk végzetével jó eredménnyel tértek vissza. Julius 26-ra virradó éjszaka Middlebrough ellen végrehajtott támadás eredményének megállapítása érdekében történt felderítés igazolja, hogy a város hadifontossága célpontjaira dobott bombák nagy károkat okoztak. Még va-

Elfoglalták a németek Bataiszsk fontos vasúti csomópontot

Berlinből jelentik (MTI.) A NTI jelenti: Mint katonai helyről közlik, a német csapatok Rosztovtól délre elfoglalták az erősen védett Bataiszsk fontos vasúti csomópontot.

Stockholm. (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: Hétfőre forduló éjszaka a moszkvai rádió hadiparancsok között,

Feltétlenül kudarccra vezet a második arcvonal

Amsterdamból jelentik (MTI.) A NTI jelenti: Az angol hírtudós közlése szerint Bewin munkaspárti képviselő egyik gyűlésen hangoztatta, hogy azok a politikusok, akik a második arcvonal azonnali felállítását mellett szállnak síkra, tulajdonképpen Hitler malmára hajtják a vizet, mert a második arcvonal felállítását mostani körülmények között feltétlenül kudarccra vezetne. A második

Verdunra emlékeztet az egyiptomi hadikészülődés

Berlinből jelentik (MTI.) A Stefani jelenti: Londoni jelentés szerint angol körökben arra számítanak, hogy Egyiptomban rövidesen újra hatalmas arányokban lángolnak fel a harcok. Ugyanezen értesítések szerint mindkét fél rengeteg hadianyagot halmozott fel és nagy előkészületeket tett. Ilyen mennyiségű hadianyag felhalmozására még az előző világháború verduni csatája előtt sem volt példa.

Légiriadó volt Londonban

Vichy. (MTI.) Az OFI jelenti: Mint Londonból jelentik, az angol fővárosban hétfő hajnalban légiriadó volt. Valószínűleg azért rendelték el a légiri-

sárnap is sok helyen égtek óriási tüzek.

Berlinből jelentik (MTI.) A NTI jelenti: Mint katonai helyről közlik, hétfőre virradó éjszaka mintegy 65-70 ellenséges repülőgép jelent meg Hamburg felett. Katonai helyről közölt jelentés szerint a legújabbban befutott értesülések eddig 33 brit gép lelőését jelentik.

melyet a szovjet főparancsnokság a Rostov körül és a Don szakaszán harcoló csapatokhoz intézett. A hadiparancsban felhívják a katonákat, hogy álljanak ellent utolsó csepp vérukig. Egyébként a hadiparancs beismeri, hogy a szovjet csapatok fontos területeket vesztek el.

arcvonalat csak beható mérlegelés után és kellő időben lehet megteremteni.

Genéből jelentik (MTI.) A NTI jelenti: Londoni jelentés szerint angol körökben a szovjet mostani katonai helyzetét sokkal súlyosabbnak tartják, mint a múlt nyáron volt. Hangoztatják ezekben a körökben, hogy a szovjet hatalmas ellenoffenzívájának megindítása elodázhatatlanul szükséges.

dót, mert egy német repülőgép a parti területen áthatolva az alacsony felhők védelme alatt a főváros felé igyekezett. Egy későbbi londoni jelentés szerint az angol fővárosban hétfő hajnalban két légiriadó volt 20 perces időközben. Bomba ledobását sehonnán sem jelentették. Azt hiszik, hogy egyedül szálló német gépek tűntek fel a város fölött.

Vichy. (MTI.) Az OFI jelenti: Melbournei jelentés szerint Fraser újzealandi miniszterelnök közölte a sajtóval, hogy a csendestengeri háborúban „a védekezés szaka” közeledik befejezéséhez és már gyűjtik az erőket, hogy a háború második szakába lépve meg-

kezdjék a támadást. A továbbiakban arról szól, hogy a japánoknak sikerült ugyan Brit Új Guineában partraszállni, a szövetségesek mégis „szilárdan kezükben tartják a helyzetet”.

Jegyzéket nyújtottak át a finnek Washingtonban

Helsinki. (MTI.) A Német TI jelenti: A Finn hírtudós hétfőre virradó éjszaka Washingtonból keltezett hírt közölt, amely szerint a finn kormány a konzuli kapcsolatok megszakításáról jegyzéket nyújtott át az Egyesült Államok kormányának. A jelentés így hangzik: A washingtoni finn követség az Egyesült Államok és a Finnország közötti konzuli kapcsolatok megszakításáról jegyzéket nyújtott át a washingtoni kormánynak. A jegyzékben csodálkozását fejezi ki afelett, hogy a washingtoni kormány anélkül, hogy előzően alkalmat nyújtott volna a véleménye kicserélésére, ilyen intézkedést tett. Ugyanakkor közli az amerikai kormánnyal azt is, hogy a finn konzulok és amerikai finn konzulárusok a hónap végén megszüntetik tevékenységüket.

Szaradzsoглу nyilatkozik Törökország külpolitikájáról

Ankarai jelentés szerint a hét elején összeül a török parlament, hogy meghallgassa Saradzsoглу miniszterelnök beszédét. Ankarai mértékadó körök értékelése szerint semmi ok sincs annak feltételezésére, hogy Törökország külpolitikájában változást jelentene be a miniszterelnök.

Stalingrad közvetlen veszélybe került

Istanbuli jelentés szerint a délkeleten folyó hadműveletek közvetlenül veszélyeztetik Stalingradot. A városban máris védelmi harcra rendezkednek be és az egész polgári lakosságot munkába állították a védőművek készítésére. A folytonos légitámadások következtében a város épületeinek nagyrésze lángokban áll. Az utcai forgalom este 9 óra után teljesen szünetel. Az élelmiszer felhozatal megszűnt, a meglévő készletekből csak a kommunista vezetőknek és a gyári munkásoknak juttatnak. A vasútvonal, amely Stalingradot Borisovlebszkel köti össze, légitámadások következtében megszakadt.

Vichybe érkezett moszkvai jelentés szerint a szovjet kiadta a jelszót, hogy a mezőgazdasági munkában a traktorokat lovakkal és kézierővel helyettesítsék, mert a benzinre a hadseregnek van szüksége. Akik továbbra is traktorokkal végzik az aratást, azokat a szovjet ellenségének tekintik.

Istanbul. (NST.) Az egyiptomi katonai kormányzó rendeletileg megtiltotta az útlevelek kiállítását. A szenátus

2 és fél millió font hitelt engedélyezett előre nem látott kiadások fedezésére.

A Pest írja: Berlini jelentés szerint a német élcsoapatok a Don déli partjának valamennyi fontos pontját elfoglalták már és ezzel igen előnyös kiindulási pontok birtokába jutottak a további hadműveletek szempontjából.

Rommel olasz tiszteket tüntetett ki

Róma. (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A Stefani Iroda különtudósítója jelenti az északafrikai hadműveleti övezetből: Rommel tábornagy személyesen adta át az elsőosztályú vaskereszt jelvényeit Senti tábornoknak, az olasz Trente hadosztály parancsnokának. Rommel ezenfelül 24 vaskeresztet osztott ki e

hadosztály 61-ik ezrede 3-ik zászlóaljának tisztjei és katonái között.

Tokióból jelentik (MTI.) A NTL. jelenti: A császári főhadiszállás közlése szerint július 1 és 16 között a már eddig jelentettek kivül japán harciségek még 8 ellenséges hajót süllyesztettek el, úgyhogy ezzel az említett idő alatt elsüllyesztett hajók térfogata 71.000 tonnára emelkedett.

Berlin. (MTI.) A Német TI. jelenti: Mint katonaj helyről közlik, mára virradó éjszaka angol bombázógépek romboló és gyújtóbombákat dobtak le Hamburgra. Lakónegyedekben tüzek keletkeztek és számolni kell a polgári lakosság körében követelt áldozatokkal is. Eddig beérkezett jelentések szerint 18 támadó gépet lelőttek.

Heydrichről elnevezett kutatóintézetet állítanak fel Csehországban

Prágából jelentik (MTI.): A cseh-morvaországi védnök illetékes tényezővel egyetértésben tudományos kutató intézetet létesített, amely Heydrich nevét viseli. Az intézet célja a cseh-morva protektorátus gazdasági és szociális kérdéseinek kutatása, valamint az ezzel összefüggő közép-európai problémák tanulmányozása.

Cripps nem akar engedni Ghandinak

Amszterdamból jelentik: (NTI.) Mint a brit hírszolgálat közli, Sir Strafford Cripps rádióbeszédében foglalkozott az indiai szabadságkövetelésekkel. Anglia nem engedheti meg — mondotta Cripps — hogy egy olyan ideologus, mint Gandhi befolyásolhassa Nagybritannia keleti háborus érdekeit. A kongressusi párt követeléseinek elfogadása Indiában nyugtalanságot és zűrzavart okozna. Olyan helyzet következne be ezáltal, amely a szövetségesek háborus érdekei számára nagy veszélyt jelentene a japán imperializmus törekvéseivel szemben. Gandhi és hívei nem riadnak vissza attól, hogy ebben a helyzetben a legnagyobb nyomást fejtse ki a brit kormányra. A brit kormány ezzel szemben arra kell törekednie, hogy Indiát a japán előretöréssel szemben, biztos támaszpontnak megtartsa, ami magának Indiának is érdeke. (MTI.)

Másfélmillió francia hadifogoly és 160 ezer munkás dolgozik Németországban

Megindult a toborozás a meg nem szállt részeken is

Vichy. (Bud. Tud.) Francia munkások Németországba való toborozása mind nagyobb eredményeket mutat. Legközelebb Párisból 5 vonat indul Németországba. A meg nem szállt Franciaországból is mind nagyobb számban szegődnek el németországi munkára. A múlt hónapban hetenként átlag 4200 francia munkást szállítottak Németországba. Eddig 160 ezer francia munkás dolgozik Német-

Olvassa és teressze a Magyar Lapok-at

országban és tovább 150 ezer szakmunkásra, 100 ezer nem szakmunkásra, tehát összesen több, mint 400 ezer emberre van szükség. Mivel a németországi francia hadifoglyok száma másfélmillió, francia részről is rámutatnak arra, hogy nem szabad

Megható bucsut vettek távozó plébánosuktól a nagyszalontai hívek

Dr. Bánáss László átvette a debreceni plébánia vezetését

Nagyvárad. Saját tud. Dr. Bánáss László esperes-plébános, akit az egyházmegyei főhatóság most a debreceni plébánia vezetésével bízott meg, vasárnap búcsúzott el nagyszalontai híveitől.

Vasárnap délelőtt a megszokott időben, tíz órakor ünnepélyes nagymissa volt, amelyen a város egész számtalán társadalmá ott volt. A szentmise keretében Bánáss László szentbeszédet mondott, amelyben közvetlen, meleg szavakkal köszöntö meg a hívek ragaszkodását, támogatását. Kérte, hogy tartsák meg továbbra is jóindulatukban. Mindig szívesen gondol vissza Nagyszalontára, ahol mindenki a legnagyobb szeretettel vette körül. Hangzottatta, hogy csöndben jött Nagyszalontára és csöndben is akar onnan távozni.

A szentmise után a templom előtt az egyháztanács elnöke a hívek nevében búcsúzott el dr. Bánáss Lászlótól, majd átnyújtotta neki azt a díszes plakettet, amelyen a nagyszalontai templom látható. Az ünnepélyes nagymissa a Városi Dalárda énekelte, amelynek a távozó esperes-plébános díszelnöke volt.

Munkatársunk megkérdezte dr. B.

Lupescuné nem halt meg, sőt...

Károly exkirály lemondott a politikáról és nyárs-polgári életet folytat

Berlnből jelentik: A „Sie und Er” című svájci hetilap „Lupescuné nem halt meg, sőt...” című cikkében kétségbevonja a viharosmultú román exkirály feleségének haláláról elterjedt híreket. Állításának alátámasztására a hetilap két fényképet is közöl. Az egyik kép Lupescunét két öleléssel, a másik Károly volt román királyt, Lupescunét és Urdareanut ábrázolja. Mindkét kép Mexikóban készült.

A lap cikke szerint Károly és Lupescuné egy évvel ezelőtt érkezett meg Mexikóba. Nagy bűröndjeikkel a Reform szállóba szálltak meg. Az első hetekben a titkos rendőrség vizgázott rajuk, de erre szinte nem is volt szükség, mert a menekült vendégek alig érintkeztek valakivel. Később azonban, amikor kezdték megszokni az új környezetet, egyre gyakrabban látták vendégül az ottani barátait. Ma már ott tartanak, hogy kisebb fogadásokat is rendeznek.

APOLLOBAN a legnagyobb sikerű magyar operette filmváltozata
Tolnay Klári és Jávor Pál

Egy csók és más semmi

Belvárosi

Keddtől:

Ne vess és szeress

Zenés, vígjopere.

Háry János

Hétfőn utoljára:

Páger Antal óriás filmje.

BALALAJKA Nelson Eddy,
Hajmássy Ilona

Doni kozák kórus közreműködésével

a CASINOBAN

Jön! Jöjjön elsején.

tulságos reményt fűzni a hadifoglyoknak munkásokkal való kicseréléséhez.

ják vendégül a nevesebb filmesillagokat és legutóbb meghívottak között volt az egyik nagy áruház örököse, Barbara Huston is. A vendégek bevalása szerint Károly gondos házigazdának bizonyult. Mindig gondoskodik arról, hogy vendégei előtt tele legyen a pohár és kezük közelében hamutartó legyen.

Az egyik filmszínész elmondotta, hogy nagy zavarban volt, mert az exkirály fogadása alkalmával nem tudta, miként kérjen sőt Károlytól. Végül egyszerűen sőt kért. Kérését azonnal teljesítették... A vendégek általában elcsodálkoznak azon, hogy milyen egyszerűen fogad vendégeket a volt román király.

Károly, — folytatja a cikk — min ismeretes, nemrégiben azzal a tervvel fordult London és Washington illetékes köréhez, hogy egy szabad román mozgalom élére kíván állani. De a szövetségesek kormányai elzárkóztak a terv támogatása elől, ezért Károly visszavonult a politikától. Most Lupescunéval csak azzal foglalkozik, hogy 7 millió dolláros vagyonát kezelje. Károlyt még mindig mint trónrajutás előtt elszáthatatlan szálak fűzik Lupescunéhoz.

Razzia volt a Balaton fürdőtelepén

A Magyar Országos Tudósító jelentette Vasárnap reggel a Balaton somegyi partján a kaposvári csendőrség közegei idegen ellenőrzést végeztek a Balaton nyaraló, és fürdőtelepein. Sorra járták a nyilvános helyiségeket és egyeseket igazoltattak. Nagy tapintattal hajtották végre az ellenőrzést és előzékenyen bántak a nyaralókkal. Ezt megelőzően Görömbölytapolcán és környékén volt csendőrségi idegen ellenőrzés. Ez alkalommal is több igazoltatás történt.

UJABB VIZBEFULÁS SZÉKELYHID HATÁRABAN. Nagyvárad. Saját tud. Hétfőn délelőtt jelentették a nagyváradi ügyészségnek, hogy délelőtt 11 órakor Székelyhid község határában húzódo tankárokba Márkus János 19 éves álmosdi fiatalember fürdés közben belefulladt. A segítségére sietők minden igyekezte hiábavaló volt, a szerencsétlen emberen már nem lehetett segíteni. Az ügyészség a temetési engedélyt kiadta.

Teljesen felbomlott a szovjet ellenállás a Don kanyarban

Már a Volga forgalmát zavarják a német repülők

San Sebastian (MTI). A Stefani Iroda jelenti: Szombaton ezer spanyol önkéntes utazott át Irun spanyol határvárosán. Az önkéntesek a keleti harcra mennek, ahol a spanyol kék hadosztályhoz osztják be őket.

Vichy (MTI). Az OFI jelenti: Moszkvából jelentik: A Pravda azt írja, hogy a délkeleti arcvonalon a helyzet igen súlyos. Kiemeli, hogy a németek Csimlianszkaja szakaszán megvetették lábukat a Don déli partján és itt most rendkívül heves harcok folynak.

Nem tud a szovjet összefüggő védelmi vonalat állítani a Don déli partján

Berlin. (MTI.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: Rosztovtól délre és keletre kemény harcokban kikényszerítették az átkelést a Don folyón. Meghírsítettük az ellenség arra irányuló kísérletét, hogy a Don déli partján összefüggő védelmi vonalat építsen ki. Légierőnk a Don torkolatában elhelyezett egy szovjet ágyúszázadot. Harci repülőgépeink éjszakai és nappali támadásai során a Volgán felgyújtottak két tartályhajót hatezer tonna tartalommal és elsüllyesztettek három uszályt, mely a szovjet utánpótlás szolgálatában állott. A Don kanyarulatban német és román csapatok szovjet páncélos csapatokkal állanak harcban. Élesapataink elerték a Don folyót. A Voronyezs ellen irányuló valamennyi támadást visszavetettük. Voronyezstől északra légi egységeink szétzúzták az ellenség készletét. Az ellenség támadásai mindenütt hatástalanok maradtak. Csupán egyik hadosztályunk vonalán tegnap 48 ellenséges páncélos semmisítettünk meg. A keleti arcvonal többi szakaszán tegnap csak helyi jellegű harci tevékenység volt.

Máltában Lucca és Halfaya tengerészeti berendezéseit bombázták légi egységeink és súlyos rongálásokat okoztak. Anglia keleti partvidékén mára virradó éjszaka harci repülőgépeink bombázták Middlebourgh kikötőjét. A Rajna és Majna vidéke ellen tegnap intézett brit tervszerűen légitámadás után, mára virradó éjszaka megtámadta az angol légierő

Duisburgot, Blombergot és Moest. A polgári lakosság veszteségeket és főként épületekben károkat szenvedett. 11 támadó brit gépet lelőttünk. Szovjet gépek hatástalan berepülést végeztek Kelet-Poroszország területére fölött. A Szovjet július 24-én és 25-én 128 repülőgépet veszített. Nem tért vissza ugyanezen idő alatt 5 német gép.

Mindenütt megtört a szovjet ellenállás a Don kanyarban

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti: A Rosztovtól délre és keletre levő Don átjárókért vívott harcokról a hadjelentés kiegészítéseként még a következőket közli a véderő főparancsnoksága: A Don torkolat áthidalása

Roszzul áll az angolszász hajózás ügye

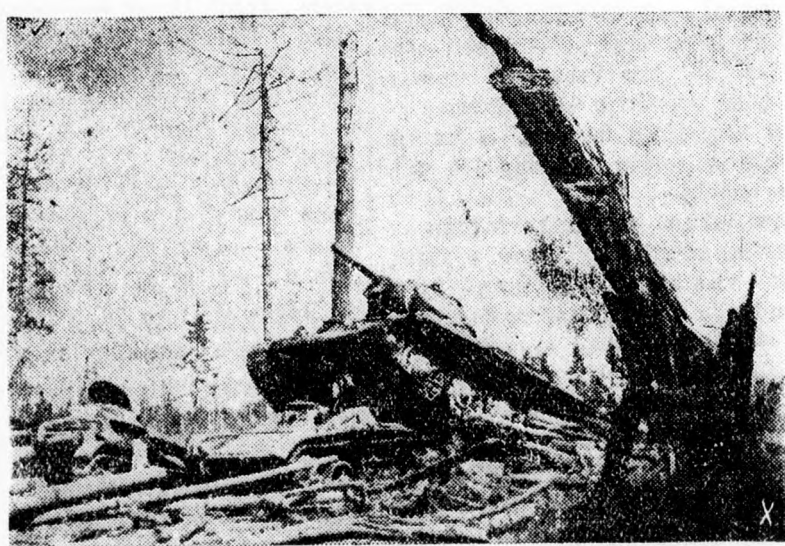
Genf. (MTI) A Német TI jelenti: Newyorkból jelentik, hogy a Fortune című északamerikai folyóirat az Egyesült Államok és Anglia hajózási helyzetével foglalkozva azt írja, hogy a szamarány az elsüllyesztett hajók és az

épülőben levő hajók között, megbízható számítás szerint már ez év áprilisában 4:1 volt. A hajótér kérdése a szövetségesek gyakorlatilag megoldhatatlan problémája lett.

Tüzérségi tevékenység volt Egyiptomban

Róma. (Stefani jelenti.) Az olasz főhadiszállás 789-ik számú jelentése: Egyiptomban tüzérségünk hatásosan vett tűz alá kisebb ellenséges kül-

nítményeket. A tengely légierei határozottan harcoltak az ellenséges légitevékenység leküzdésére. Három brit gépet lelőttünk. A Trento hadosztály 61-ik ezredének 3-ik zászlóalja 16 ellenséges harckocsit semmisített meg. Olasz légikötelékek hatásos támadásokat intéztek Málta katonai támaszpontjai ellen. Német vadászok légiharc során lelőttek egy Hurricane gé-

Letarolt erdőben tör elő re a német harckocsi.

ODOL

Naponta háromszor

FOGPEP

rendkívüli teljesítmény volt, mert a hét kilométer széles torkolat szigetével és mocsaraival a bolsevisták védelmének nagyon kedvezett. Kemény csatákban megtörtük az ellenséges ellenállást és kieroszakoltuk az átkelést a Donon. Az ellenség a nagy Don kanyarban, a Dontól nyugatra védelmi arcvonalat próbált felállítani. Erős tüzérségi tüzellel támogatott több ellen-

séges elentámadást sikeresen visszavertük. Csirtól délre áttörtük az ellenséges állásokat. A Don kanyarban német zuhanóbombázógépek bombái 40 bolsevista harckocsit semmisítettek meg. Az ellenség volgai utánpótlása éjjel-nappal célpontja a német légitámadásoknak.

Halálos oltást kaptak az angol katonák

Genfből jelentik: (NTI.) Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok haditengerészeti minisztériuma közölte, hogy az északamerikai csapatoknál életveszélyes megbetegedések történtek a sárgaláz elleni oltások következtében. A megbetegedések száma eddig 28.000 volt, ezeknek egyrésze halálos. (MTI.)

Genfből jelentik: (NTI.) Newyorkból jelentik, hogy az Egyesült Államok kormánya külföldiek vagyonát kezelő intézőbizottság elnökének je-

lentése szerint 29 német és olasz nemzetiségű hajót foglalt le. Ezek a hajók legnagyobb része majdnem használhatatlan állapotban van.

Vichy. (MTI.) Az OFI jelenti: Melbourneból jelentik, hogy hivatalos közlés szerint, négy japán gép támadást intézett Stownsville város ellen. Vasárnapra virradó éjszaka kisebb japán légikötelékek megtámadták Port Darwin-t is. Itt a bombák kisebb károkat okoztak.

Zsidó hadsereget követel az angol munkáspárt

Stockholmból jelentik: (NTI) Londoni hír szerint az angol munkáspárt ülésén határozatot fogadtak el, amelyben követelik a palesztinai zsidóság mozgósítását, a brit hadsereg keretén belül. Követelik továbbá, hogy a brit hadvezetőség mindent tegyen meg a zsidóság felszerelése és kiképzése érdekében. (MTI.)

San Sebastian. (Stefani jelenti.) Szombaton ezer spanyol önkéntes

utazott át Irun spanyol határvárosán. Az önkéntesek a keleti harctérre mennek, ahol a spanyol kék hadosztályhoz osztják be őket. (MTI.)

FERENC JÓZSEF

KESERŰVIZ

Magyarország a számok tükrében

Romániában és az Egyesült Államokban él a legtöbb magyar

A megnagyobbodott ország sok izgalmasan érdekes statisztikai adatát tartalmazza a Magyar Statisztikai Zsebkönyvnek nemrégiben megjelent 1941. évi évfolyama.

A zsebkönyv szerint a mai Magyarország 172.204 km²-nyi területén összesen 23.668.496 lélek él. Az 1 km²-re eső népsűrűség szemben a trianoni Magyarország 100,2 arányszámával 85,2-re esett vissza. Az ország zsúfoltsága tehát számszerűleg csökkent, azonban ha figyelembe vesszük Kárpátalja s a visszatért erdélyi területek lakhatatlan hegyvidékeit, a csökkenés lényegtelenre zsugorodik össze.

13 millió a világlétszámunk

A magyarság világlétszáma a zsebkönyv adatai szerint 1940. év végén 13.203.000-re tehető s ebből a mai Magyarország határai között 11.097.000 lélek él. A nemzetiségek arányszáma a még 1910. évi adatok szerint a jelenlegi területen 25%-ra tehető. A külföldön élő magyarok legnagyobb számában Romániában (661.800) és az Amerikai Egyesült Államokban (580.000) találhatók.

Megtudjuk a zsebkönyvből azt is, hogy ma országunknak 41 vármegyéje, 21 törvényhatósági jogú városa és 70 megyei városa van. A tízeznél több lakossal bíró nagyközségek száma pedig, a délvideki területeket is figyelembe véve, összesen 95. Összes városaink és községeink száma — a délvideki területek nélkül — 1941-ben 6348. A százezernél nagyobb népességű városaink száma — a fővárost is beleszámítva — Kolozsvárral (110.418) és Szabadkával (100.834) az eddigi háromról ötre emelkedett.

Most is több a nő, mint a férfi

Igen érdekesek a zsebkönyvnek a férfiak és nők számarányára vonatkozó adatai. 1941-ben az összes férfiak száma 6.726.012, az össznépeség 49,3%-a, a nők száma az 1910. évi helyzethez mérten szaporodott, mert akkor az utóbbi szám még csupán 1005 volt. Ez az eltolódás nem utolsósorban a háborúnak az eredménye, melyek csaknem kizárólag a férfi lakosság számát csökkentik.

Elgondolkodtatók azok az adatok is, melyek a községek és városok számának és a bennük lakó népesség számának arányát mutatják. Száz lakoson alul mindössze egy községünk volt, de ezer lakoson aluli községeink száma már az összes helységek 53,3%-át jelentő 3386-ra rugott. Ezekben a községekben a lakosság összes száma az ország összes lakosságának 14,4%-át kitevő 1.958.734 lelket száma. Az ezertől ötezerig terjedő helységeink 41%-ot 38,2%-ot népe az 5000—10.000 lakosú helységeink 3,2%-ot 10%-a népességgel, a 10.000—100.000 lakosig terjedő helységeink 2,4%-ot 26,2%-a népességgel, a százezertől egymillió lakosig terjedő helységeink mindössze 0,1%-ot 2,7%-a népességgel, végül a milliós létszámon felüli helységeink 0,0%-ot 8,5%-nyi népességgel tesznek ki. Különösen az utóbbi adat az, amely a magyar népességtömrőlésnek egészségtelen alakulását bizonyítja.

Az a tény, hogy az ötezen alóli lakosú községeinkben az ország lakosságának 52,4%-a lakik, mutatja, hogy Ma-

gyarország még mindig a falvaknak az országa, ami önmagában nem mondható ugyan egészségtelennek csak abban az esetben, ha a falvak a civilizáció egészségügyi és kulturális vívmányaiban kellőleg nem részesülhetnek.

Lakásviszonyok és házasságkötések

Vizont egyáltalán nem mondható egészségesnek az az állapot, amit a statisztika a magánlakások tekintetében feltüntet. 1941-ben a magánlakások összes száma 3.508.753 volt és egy magánlakásra összesen 3,89 személy jutott. Bár a lakóházak száma az 1910-iki 1.807.830-ról 1941-re 2.583.693-ra emelkedett, tehát jelentős mértékben növekedett, mégis a házasságkötési statisztikával összehasonlítva, a lakások növekedésének száma nincs arányban a háztartások keletkezésének számával. Szociálpolitikai szempontból a lakásviszonyok terén az egészséges állapot az lenne, hogyha nemcsak a lakások száma fedezné a háztartások számát és hogyha nemcsak az új lakások növekedése volna párhuzamos a háztartások számának (házasságkötések) növekedésével, hanem ha legalább annyi (14.668.496) lakószoba állana rendelkezésre az ország területén, mint amennyi az ország lakóinak az összlétszáma.

Népmozgalom

Szociálpolitikai szempontból azonban a legfontosabbak a népmozgalmi adatok, vagyis azok, amelyek a házasságkötések,

éves születések és halálozások, valamint a természetes szaporodás számait mutatják. A zsebkönyv ezeket a népmozgalmi adatokat felöleli egészen 1864-től kezdődőleg. A legtöbb házasságot 1907-ben kötötték: a Horvát-Szlavon ország nélküli Magyarország területén összesen 178.221 házasság jött létre. A legkevesebb házasságot viszont a világháború alatt az 1915-ös év mutatja, összesen 60.948-at. A trianoni korszak legkedvezőtlenebb éve az 1932-es esztendő volt, amikor mindössze 71.202 pár lépett az anyakönyvvezető elé. Ettől kezdve a házasságkötések száma kisebb ingadozásoktól eltekintve általában emelkedő irányzatot mutat és 1940-ben már 85.827 házasság keletkezett a felvidéki és kárpátaljai területtel megnagyobbodott Magyarországon.

A legtöbb éves születés az 1909-es évre esett: 668.474, a legkevesebbet viszont az 1938-as esztendő produkálta 182.206 számmal. A legtöbb halálozást 531.256 halálesettel az 1892-es év mutatja fel, a legkevesebbet viszont az 1937-es év, amikor mindössze 128.049 esetben temettek. (A háború utáni adatok a megsemmisített országterületre vonatkoznak.)

Bölcsők és koporsók versenytutása

A természetes szaporodás a legnagyobb számot 1912-ben érte el, 239.969-et, 13 ezrelékes számmal. A legkevesebb viszont 1932-ben volt, amikor a születési arányszám egészen tragikus mélységeig az 5,5 ezrelékes 48.423 számig zuhant le. A természetes szaporodás a házasságkötésekhez hasonlóan 1932 óta szintén emelkedőben van. 1940-ben a felvidéki és kárpátaljai területekkel együtt ez a szám a 6,7 ezrelékes 73.805-re emelkedett.

A bölcsőknek és koporsóknak a magyarság jövőjét eldöntő versenytutása az utóbbi években tehát — bár lassú mértékben — a bölcsők javára kezd előnyöket juttatni.

140 millió lei a kisebbségi szövetkezetek vagyona Romániában

Hitelszövetkezeteké a vezetőszerp

(PEKI). A Curiatul Cooperator című román szövetkezeti folyóirat egyik legutóbbi számában cikket közölt a romániai szövetkezeti helyzetről az 1941 év kezdetén. 1941. év elején Romániában 7516 elsőfokú szövetkezet működött, amelyek közül 6394 román, míg 582 kisebbségi szövetkezet volt. A román szövetkezetek közül hitelszövetkezet volt 3986, fogyasztási szövetkezet 1205, ellátó szövetkezet 538, fakitermelő szövetkezet 384, tejfeldolgozó szövetkezet 29, borértékesítő szövetkezet 24, halászati szövetkezet 35, földművelő szövetkezet 328, földbirtó szövetkezet 98 és különféle más szövetkezet 307. A kisebbségi szövetkezetek közül hitelszövetkezet volt 321, fogyasztási szövetkezet 109, ellátó szövetkezet 116, tejfeldolgozó szövetkezet 12 és különféle más szövetkezet 24. A román szövetkezet kötelékébe belépett tagok száma 1.043.763, ezek közül a hitelszövetkezetek kötelékébe 844.984 tag tartozott. A kisebbségi szövetkezetek tagjainak száma 107.231 volt. A román szövetkezetek vagyoni helyzete min. egy 7.583.000 lejt képviselt.

Romániai szövetkezeti életében a vezető szerepet, mint az adatokból kitű-

nik, a hitelszövetkezetek foglalják el, ami természetes következménye annak, hogy az okiráltságban a hitelszövetkezeti szervezkedés indította meg a szövetkezeti mozgalmat. A kisebbségi szövetkezetek vagyoni helyzete 1941 év elején meghaladta az 503 millió lejt, amiből 373 millió, vagyis közel 75 százaléka a hitelszövetkezetekhez tartozott, míg a fennmaradó 25 százaléka, vagyis 129 millió lei a más szövetkezeti csoportokhoz. A negyvenkilenc román szövetkezeti szövetség összvagyonja 4 milliárd 177 millió lei volt, a három kisebbségi szövetség vagyona 140 millió lejt tett ki.

Beszarábiában és Bukovinában a szövetkezeti munka nyomában a tartományok visszafoglalása után újból megindult. Ez év áprilisában Beszarábiában és Bukovinában az újból munkába állított, vagy újonnan alakított szövetkezetek száma elérte a 953-at. Megkezdte működését 9 szövetkezeti szövetség is, amelyek a hozzájuk tartozó szövetkezetekkel karöltve nagy szolgálatot tettek és megkönnyítették eme országrészek áruclátási és terményfelvásárló munkáját.

Életpályára nevelik már a napközi otthonokban is a gyermekeket

A Magyar Tudósító jelenti: Erdős-kesrendeletet adott ki Esztergár Lajos pécsi polgármester az óvodai napközi otthonokban foglalkoztatott gyermekek nevelésére. Felhívta a napközi otthonok vezetőit, hogy a gyermekeket a déli szünetben még külön az óvodában folyó kézimunkán túlmenően is úgy oktassák, hogy minél nagyobb kézügyességre tehessenek szert. Mindeu egyes gyermekekről külön lapot kell felfektetni, amelyekben azokat az egyéni megfigyeléseket kell feljegyezni, amelyek a gyermek jellemére, szellemi tehetségére, kézügyességére, testi fejlődésére vonatkoznak. Legalább napi félórát kézimunkával kell tölteni. Ez a kézimunka a nagyobbaknál már olyan legyen, hogy azt leendő életpályájuk során hasznosíthassák. Különösen törekedni kell annak kipróbálására, hogy a gyermek milyen pályára szeretne menni és hogy milyen pályára alkalmas. Azoknál a gyermekeknél, amelyek különösen kiváló szellemi képességgel rendelkeznek, javasolni lehet, hogy a város járjon el kedvezményes középiskolai felvételik érdekében. Tilos azonban a napközi otthon vezetőjének ígéretet tenni arra, hogy a város közönsége anyagi támogatást nyújt a középiskola elvégzéséhez.

Kiknek a fellebbezését tárgyalja július 28-án a II. számú adófelszólamlási bizottság?

A „Dobó Katica” polgári leányiskola (volt Notre Dame de Sion) helyiségében, Horthy Miklós-út 36. I. em. 1942. július 28-án délután 3 órakor az alábbiak adófellebbezéseit tárgyalják: Veres Imréné Murok utca 7 szám, Major Józsefné Baranyait-út 26 szám, Grünfeld Sándor Pillangó utca 16 szám, Pántya Tivadar dr. Bozokj utca 15 sz. Fényes Károly Pillangó utca 12 szám, Grünberger József dr. Bozokj utca 11 szám, Heller Emil Gróf Zichy utca 19 szám, Mandel Adolf Gazdász utca 19 szám, Belezna András Méliusz Juhász Péter utca 50 szám, Pap Mihályné Erdélyi utca 12 szám, Moka Tivadar Oláhapáti-út 12 szám, Sziki Mihály Váltó utca 2 szám, Szentesi Sándor Rákosi Jenő utca 13 szám, Bukvaj Sándor Rigó Mező utca 8 szám, Klein Lajos Báthory utca 4 szám, Özv. Oppenheim Bernáthné Gyár utca 41 szám, Braun Sándor Méliusz Juhász Péter utca 41 szám, Antal József Beethoven utca 31 szám, Moldován Istvánné Baranyai utca 8 szám, Mészár Károlyné Templom utca 25 szám, Bassa Imre Melliusz Juhász Péter utca 53 szám, Mónus József Bihari-út 2 sz. Özv. Schwartz Mórné Kolozsvári-út 29 szám, Blattner Ernő Vizi utca 6 szám, Motzen Adol Kertész utca 18 szám, Papp Sándorné Árpád Vezér-út 94. szám, Horváth Ilona Téglavető utca 40 Wasilkievicz Béla Mikszáth Kálmán utca 29 szám, Gyagyovszky Viktor Árpád Vezér-út 13 szám, Kern Miklós Kinizsi Pál utca 94 szám.

Olvashatatlan, afb. jegyző.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Négy nap alatt tette meg az utat egy olasz repülőgép Tokióig és vissza

Nagy magasságban, új rendszerű csillagászati eljárással tájékoztattak a bátor repülőket.

Rómából jelentik (MTI.) A Stefani Iroda jelent: A Savoia Marchetti olasz repülőgép legénységének parancsnoka Moscatelli alezredes a róma-tokiói útról visszatérve, beszámolt a gép útjáról. Az utat 4 nap alatt 3 részben tették meg. A gép teljes egészében olasz gyártmányu Alfa Romeo készítmény. A gép az út nagy részén rendkívül nagy magasságban tartózkodott, mert főként Kínában óriási ellenséges területek fölött kellett elszállnia. Rádió útján a tájékoztatók lehetetlen volt és ezért új rendszerű csillagászati eljárással létesítettek kapcsolatot Japánnal. Ezt az eljárást tovább tanulmányozzák, mert valószínűnek tartják, hogy ilyen alapon rendszeres összeköttetést lehet létesíteni Japán és Olaszország között. Az oda-és visszarepülés két-két napig tartott.

Az Actio Catholika 61. sz. filmkritikája

- "IDEAL" Erkölcsileg közömbös film.
- "CIFRA NYOMORUSAG" Erkölcsrajz az újgazdagok világából.
- "VALBORG-EJI KALAND". A gyermekek házasságát tragédiáját és a gyermek összekötő szerepét propagáló film. Kényes jelenetei és zavaros erkölcsi vonalvezetése aggályossá teszi.
- "ILLUZIO". Erzéki levegőben játszó film. A hivatalos cenzura is csak felnőtteknek engedélyezte.
- "ALDOZAT". Regényből átirított filmtörténet erkölcsi és különösebb művészi érték nélkül.

Felavatták a Nemzeti Munkaközpont rádióját

Nagyvárad. Saját tud. Szerény házi-ünnepélyt rendezett szombaton este a Nemzeti Munkaközpont a székházában abból az alkalomból, amikor rádióját felavatta. Az ünnepélyes rádióavatáson Jeszó Sándor tanár ismertette a rádió jelentőségét, lelkes beszédben mutatva rá, hogy a magyar munkás csak akkor ünnepelhet igazán, amikor a készülék a végső győzelmet fogja hírül adni. A nagy tapsal fogadott beszéd után Diószeghy László tanár olvasta fel — nagy tetszést kiváltva — Gyula diák „Meditáció” című időszerű költeményét, melyet a szerző a magyar Stúdió 1928. évi felavatási ünnepélyére írt.

Ezután Nagy István NMK titkár ismertette talpraesett szavakkal a rádió megvételének körülményeit, s felhívta a munkás testvéreket, hogy szabad idejükben minél többen és minél gyakrabban gyülekezzenek össze annak meghallgatására.

Végül Szabó János orsz. gyűl. képviselő, az NMK elnöke jelent meg a színen, határozott beszéd kíséretében adta át a rádiót rendeltetési céljainak.

Hatalmas tapsot kapott a szép beszéd, mely után a rádió gramofon szerkezetén felcsendült a magyar Himnusz áhítatos akordja. Azt követően az éppen sorszerű honvéd műsort hallgatta végig nagy élvezettel a hallgatóság. Majd később a tánczene is előkerült.

Egyetemes nemzetpolitikával és szervezéssel kell a munkáskérdés végleges megoldására törekedni

Antal István miniszter nagy beszédet mondott a dorogi bányászok előtt

Dorogról jelentik: (MTI.) A dorogi bányavidék bányászai munkásothornának önművelési és önszervezési egyesülete vasárnapi közgyűlésén tagjává választotta Antal István nemzetvédelmi minisztert, aki a gyűlésen megjelent és beszédet mondott. Róth Kálmán bányagazgató elnöki megnyitójában a bányamunkásság hódolatát tolmácsolta a Kormányzó úr iránt és megemlékezett arról, hogy

6 dorogi bányásztestvér a hazatérén hősi halált halt. A közgyűlés a hősi halált haltak hátramaradottainak segélyezésére 15.000 pengőt szavazott meg. Beszámolt az igazgató arról, hogy a múlt évben is folytatták a bányamunkások családi ház építési akcióját és minden bányásznak, aki 30 évi szolgálatát betöltötte, 5000 pengőt folyósítottak házépítésre.

köteléket nem rombolhatja le semmiféle könyvszagu elmélet, vagy korzashajú agitátorok agyában megszületett gondolatok. Kemény helytállással és kitartással kell felépíteni az új Európában az új Magyarországot.

Kemény kitartással kell felépíteni az új Magyarországot

A munkásság ügyét ma nem realpolitikával, ellentétek szításával és osztályharcokkal kell megvívni, hanem a munkásság ma a pártpolitikai szempontok kizárásával az általános nemzeti érdekek keretében illesztve kell a maga szociális és erkölcsi érdekeit megvédenie és előbbre vevie. Ezzel az egyetemes nemzetpolitikával és szervezéssel érjük el, hogy kitöröljük a szótárból a magyar proletár annyi keserűséget jelentő fogalmát és helyére az öntudatos magyar munkáspolgár fogalmát illesztjük. A bányamunkásság nagy lelkesedéssel fogadta a miniszter beszédét.

Magyarország büszle lehet alkotásaira

A tisztikar megválasztása után Antal István miniszter tartotta meg beszédét, melyben az emberek közötti egyenlőség fogalmának taglalásából indul ki.

Az egyenlőség fogalma ma lényegesen különbözik a liberális rendszer fogalmától és elsősorban a gazdasági és szociális jellegű demokritja ki. Az egyenlőség fogalma ma elsősorban a magyar sorsközösséget kell kidomborítsa, amely alól nem lehet semmiféle kivétel, egyetlen társadalmi réteg, így a munkásság számára sem. Minden társadalmi réteg a nemzet közösségéhez tartozik. Tartalatlant volt az az igyekezet, amely a magyar munkásságot ki akarta szakítani a magyar nemzet közösségéből. A nemzetközi marxista elméletnek éppen az jelentette a kudarcát, hogy természetellenesen igyekezett a munkásságot a nemzet testétől elválasztani. A közös származás minden más köteléknél erősebb kapcsolatot létesít az emberkek között és ezt a

Beadványban tárta fel az Erdélyi Párt a gazdasági átállítás problémáit

Segíteni kell a magyar kereskedők helyiség-szükségletén

Kolozsvárról jelentik: A gazdasági átállítással kapcsolatosan számos beadvány érkezett az Erdélyi Párt központjához, amelyek azt teszik panasz tárgyává, hogy a szakképzett, keresztény kereskedők és iparosok nem tudnak üzlet- és műhelyhelyiséghez jutni. Nagyon sok törekvő magyar ember rendelkezik megfelelő szaktudással, tőkékük is van az üzletalapításhoz, de megfelelő helyiség hiányában mégsem tudnak résztvenni a gazdasági élet átállításának munkájában. A magyar bankok most már nagyobb nehézség nélkül nyújtanak hiteleket magyar kisegisztenciáknak, de az üzlethelyiségek megszerzésének nehézsége miatt mégsem sikerül a keresztény elemek tőrhódítása olyan mértékben, ahogyan azt a kormányzat és a magyar közvélemény joggal elvárhatja.

A hatóságok, különösen az iparhatóságok, az 5777-1941. M. E. számú lakásrendelettel kapcsolatban, amely bizonyos lehetőségeket adott arra, hogy zsidó bérlők helyett magyarok kerüljenek az üzlethelyiségekbe, mindent megtettek, hogy az üzlethelyiségek kérdését kedvezően intézzék el. Ez a mozgalom azonban nem sikerült teljes mértékben, mert a háztulajdonosok egy része nem teljesítette az idők által parancsolt kívánalmakat.

Az Erdélyi Párt Országos Központja a kérdés kielégítő megoldása érdekében részletes beadványt intézett Kállay Miklós miniszterelnökhöz. Az Erdélyi Párt beadványában a zsidó üzlethelyiségek ügyének rendezésére a következő javaslatokat tette:

az érdekelt birtokon belül maradtak. Az Erdélyi Párt éppen ezért azt kéri az illetékes kormánytényezőktől, hogy a másodfoku iparhatóság határozata ellen csak birtokon kívül legyen helye a jogorvoslatnak.

4. Kérte továbbá az Erdélyi Párt, hogy úgy az elsőfoku, mint a másodfoku iparhatóság soronkívül tárgyalja a zsidó bérlési ügyeket.

Az Erdélyi Párt beadványát a miniszterelnökhöz intézett emlékiratban juttatta az illetékes kormánytényezők tudomására és bizonyos, hogy annak eredményeképpen az erdélyi gazdasági élet átállítása még lendületesebb ütemben fog megtörténni.

Magyarország népmozgalma az 1942. év május havában

A M. kir. Központi Statisztikai Hivatal Magyarország 1942. évi május havi népmozgalmáról a következőket közli:

Magyarországnak a második bécsi döntés utáni területén az előző év megfelelő hónapjához viszonyítva a házasságkötések száma némileg csökkent, örvedetesen megnőtt a születések száma, de a halálozásnál visszacsúszás jelentkezett. Ez a visszacsúszás főleg a csecsemőhalálozásnál mutatkozik, de megnőtt az 1-6 éves gyermekhalottak és a 6 éven felüli halottak száma is. A természetes szaporulat egy árnyalattal kisebb volt, mint egy évvel korábban.

Az Erdélyi Párt javaslata

1. A zsidó bérlők által írásban, vagy szóban kötött üzlet- és műhelyhelyiségekre vonatkozó bérlési szerződéseket időtartamuktól függetlenül, 1942. november 1-étől kezdődően hatálytalannak és megszüntetnek kell tekinteni.

2. 1942. november 1-e után zsidó bérlők üzlet- és műhelyhelyiségeket csak írásban kötött, 6 hónapra szóló és az első foku iparhatóság által jóváhagyott szerződéssel vehetnek bérbe. Hat hónaponként a szerződés továbbra is megnyújtható, illetve újraköthető, anna kérvényességéhez azonban ismét szükséges az elsőfoku iparhatóság jóváhagyása. A szerződés jóváhagyását az iparhatóságnál a szerződésbeli bérlési idő kezdete előtt legalább 30 nappal előbb kell kérni.

vághagyását az iparhatóságnál a szerződésbeli bérlési idő kezdete előtt legalább 30 nappal előbb kell kérni.

3. Az elsőfoku iparhatóság azon határozata ellen, mellyel a zsidó bérlők által kötött üzlet- és műhelyhelyiségekre vonatkozó bérszerződések jóváhagyását adott esetben megtagadja a másodfoku iparhatósághoz beadandó fellebbezés határideje 8 nap. A fellebbezésnek felfüggesztő hatálya van. A másodfoku iparhatóság határozata elepi bármely jogorvoslatnak felfüggesztő hatálya eddig alkalmat adott a gazdasági élet átállításának megnehezítésére. A további jogorvoslat elintézésének ideje alatt ugyanis

Hatalmas fellendülést jelentene az Er szabályozása

Részletes emlékiratban tárta a helyzetet a kormány elé az Erdélyi Párt

Nagyvárad. Saját tud. A magyar Kormány a mezőgazdasági termelés fokozására irányuló milliárdos beruházási terve nagy lelkesedést váltott ki az egész Ermelléken. Remélik, hogy most sor kerül az Ermelléknek vízügyi rendezésére.

A visszacsatolt erdélyrészi területek egyik legnagyobb jelentőségű gazdasági problémája, ezen igen jelentős magyar vidéknek, az Ermelléknek kellő gazdasági kihasználása, az Er patak szabályozása és az Er-völgyének csatornázása és öntözhetése.

Az Ermelléken több mint 40 község közel 100.000 holdnyi, különlegesen értékes összetételű földjének gazdag termését évről-évre elrabolja az Er kiöntése, melyet a Kraszna vize igen gyakran katasztrófális árvízvé növel.

Ezt a több mint százmillió értékű képviselő nagy magyar vidék területét 6-8 milliós befektetéssel járó munkával olyan gazdasági lehetőségekhez lehetne juttatni, amelynek értéke nem száz millióval, hanem csak milliárdokkal volna kifejezhető.

Az Er-völgyének a földje speciális kertj talaj. Az Er szabályozása és az Er völgyének csatornázási terve megvalósítása esetén ezen terület kiválóan alkalmas konyhakerti növények termesztésére, kertgazdaságok létesítésére. Ezek nyomán pedig feldolgozó üzemek, szárítók, konzervgyárak keletkezhetnének.

A szabályozás elmulasztásának okai

Az Er, ez a rendes medernélkül folyó nagy víz tömeg, szétterülve 3-5 kilométer széles szoros képződésű völgyében, a mélyebben fekvő helyeket az év nagy részében víz alatt tartja, el-mocsarasítja, hasznavehetetlenné teszi.

Már az 1840-es években felvetődött az Er szabályozásának gondolata. De a terv megvalósítását megakadályozta akkor a szabadságharc és az ezt követő nemzeti elnyomás korszaka. A kiegyezés utáni időkben az Ermellék „függetlenségi és 48-as” ellenzékeskedése szintén nem volt alkalmas a nélkülözhetetlen kormánytámogatás megszerzésére. Majd jött a világháború és a két évtizedes román megszállás, ami még inkább lehetetlenné tette a színmagyar vidék gazdasági talpraállításával egyet jelentő terv megvalósítását.

Az Er szabályozásával kapcsolatban megoldható lenne az Er-völgy csatornázásának terve is. Ennek a nagyon értékes területnek célszerű kihasználására fel lehetne használni az eddig csak károkat okozott Kraszna vizét is. Táp-láló főcsatornának, vagy egyes helyeken tároló medencének fel lehetne használni a román megszállás idején készült harckocsi-árkokat, amelyek erre igen alkalmasak és amikkel őrségi földmunkát lehetne megtakarítani.

Mit jelentene az Er-szabályozás a nemzetgazdaság számára

Az Ermellék e százéves álmának megvalósulása az anyagi jólét, gazdaságos korszakát hozná el a román megszállás alatt különösen elszegényedett szintiszta ermelléki magyar vidékre. A gazdasági megerősödés az élet minden más síkján kedvezőbbé

tenné itt a helyzetet. Az előnyösebb termelési lehetőségek több munkakalmat teremtve, kedvezőbbé tennék a szociális viszonyokat.

Nemcsak a visszacsatolt terület ezen igen jelentős magyar vidékének, hanem az egész magyar gazdasági életnek fontos érdeke, hogy ezen arány-

lag kis befektetéssel az egész országnak nagy hasznot érve ezen a kánaani, kitűnően termő vidéken megvalósuljon.

Az Erdélyi Párt központja részletes emlékiratban kérte a kormányt, hogy a mezőgazdasági termelés fokozására irányuló beruházási tervek megvalósításával kapcsolatban az Er szabályozásának, az Er-völgye csatornázásának és öntözhetésének terve is megvalósíttasson. Az Erdélyi Párt az Erdélyrészi Gazdasági Tanáccsal is ismertette az Ermelléknek vízügyi helyzetét és parlamenti csoportja útján is az Ermellék vízügyi rendezését sürgeti.

Nagyvárad polgársága nem támogatja eléggé a Magyar Normát

Személyes figyelmeztetéssel fordul a polgármester a tehető polgárokhoz

Nagyvárad Szociális osztályán nyilvántartott „Magyar-Norma” segélyezettjei érdekében dr. Soós István polgármester felhívást intézett a város közönségéhez. A felhívást az alábbiakban közöljük azzal, hogy mindazok, akikhez postán is elérkezik ez a könyörületos szívekhez szóló felhívás, ne dobja félre nyomtatványként, hanem olvassa el és érezze át kötelességét az elesettekkel szemben a mai nehéz viszonyok között:

Nagyvárad város szociális osztálya az öreg munkaképtelenné vált szegényektől anyagi eszközök hiányában nem tud kellő mértékben gondoskodni, mivel a város polgársága többszöri felszólítás ellenére nem vesz részt anyagi erejéhez mérten a MAGYAR NORMA akcióban.

Megállapítottam, hogy Ön ezen nemzeti és emberbaráti kötelességének még nem tett eleget és még nem lépett be a MAGYAR NORMA akció megajánlói közé. Ezért felkérem, hogy a mellékelt belépési nyilatkozat felhasználásával ismert anyagi erejéhez mérten teljesítse elmulasztott kötelességét, hiszen az Ön által megajánlandó havi összegből komoly segítséget juttatunk azoknak, akik erre a legteljesebb mértékben rászorulnak.

Ezen akcióit személyes ügyemnek tekintem, ezért egyénenként felkérek és figyelemmel kísérek mindenkit, hogy mily mértékben tesz eleget magyar kötelességének. Nagyvárad, 1942. július hó. Dr. Soós István polgármester.

Jelentkezzenek a kenyérgabonajegy tulajdonosok

Nagyvárad thj. város polgármestere 5936—1942. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Felhívom a kenyérgabonajeggyel, valamint a gabonalappal ellátott lakosság figyelmét, hogy a törvényes követelmények terhe mellett 1942. augusztus 31-én 8-tól 13 óráig jelentkezzenek a Közelelmezési Hivatalban (Szaniszló utca 15) s hozzak magukkal 1942. jú-

lius 5-től 1942. október 5-ig érvényes bíró liszt, illetve kenyérgyegyeket a nyilvántartásba való előjegyzés vegett

Mindazok, kik fenti rendelkezésnek eleget nem tesznek, azok ellen a m. kir. államrendőrségnek a kihágási eljárást folyamatba tetetem.

Nagyvárad, 1942 július hó 27-én

Dr. Gyapay sk. h. polgármester.

Dohányárusok váltójegyszámolója

Nagyvárad thj. város polgármestere 5937—1942. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Felhívom a dohányárudákat, melyek élelmiszer váltójegyek árusításával foglalkoznak, hogy 1942. július 30-ig bezárólag a váltójegyek becsere-lése folytán birtokukban lévő összes élelmiszerjegy-szelvényeiket a dohány nagyárudának számolják el. Minden dohányáruda köteles a későbbi időben birtokában lévő összes jegyszelvényekkel minden hónap 1-én és 15-én a dohány nagyárudával az elszámolást megtenni, míg a központi dohány nagyáruda Nagyvárad thj. város Köz-

telezési Hivatalával elszámolni köteles a kisárudáktól bevont élelmiszer jegyszelvényekről minden hónap 8-ig illetve 23-áig.

A váltójegyek csak érvényes bíró élelmiszer jegyszelvények ellenében szolgáltathatók ki.

Felhívom továbbá az érdekeltek figyelmét az elszámolási időpontok pontos betartására, mert ezen dohányárudatulajdonosok ellen, akik az elszámolást fenti időpontokig nem ejtik meg, a kihágási eljárást folyamatba tetetem.

Nagyvárad, 1942 július hó 27-én.

Dr. Gyapay sk. h. polgármester.

Vetőmag akcióval segít a város a gazdákon

Nagyvárad thj. város polgármestere hivatala 35.218—1942. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Felhívom mindazon mezőgazdasággal foglalkozó gazdákat, hogy akik vetőmagnak felhasználandó búzájukat termés megjavítása érdekében minőségi vetőmag bűzára kívánják átcsereelni, jelentkezzenek 1942 augusztus hó 30-án a gazdasági ügyosztályon (városháza I. em. 23.) a hivatalos órák alatt.

Ezen vetőmag búza-akció kizárólag a termés megjavítására szolgál, ezért csak olyan gazdák jelentkezzenek, akiknek vetőmag búzájuk nem termett, vagy a következő gazdasági évben nagyobb területet szándékoznak búzával bevetni, mint amennyi búzájuk termett és ezért vetőmag bűzára volna szükségük, azok ne jelentkezzenek, miután a földművelésügyi minisztérium ezen akciója nem inéges, illetve kedvezményes vetőmag-búza-akció, hanem kizárólag a termés megjavítása érdekében vetőmag csere-akció.

Tájékoztatásul közlöm, hogy ezen vetőmag csere-akció felár nélkül lesz lebonyolítva, továbbá, aki fenti időpontban a jelentkezést elmulasztja, igénylése későbbi időpontban nem lesz figyelembe vehető.

Nagyvárad, 1942. július 27.

Dr. Imrik László s. k. gazdasági tanácsnok h.

14 és 12 pengőért váltják be a csalánt

Nagyvárad thj. város polgármestere hivatala 35.372—1942. szám alatt a következő hirdetményt adta ki: A m. kir. közellátásügyi Miniszter 620.118—1942. sz. leiratában foglalt felhatalmazás alapján közhírré teszem, hogy a polgári lakosság textiláru ellátásának előmozdítása érdekében a csalánkóró gyűjtését a m. kir. Közellátásügyi Miniszter országosan megszervezte és az országos lebonyolításával a Magyar Gabonakereskedelmi r. t. és „Taurus” Nyerstermék Kereskedelmi r. t. budapesti cégeket bízta meg.

A száraz csalánkóróért a bizományos a csalánkóró minősége szerint mázsánként 14, illetőleg 12 pengőért fizet a gyűjtőnek. Az ingatlan birtokosság a száraz csalánkóró után mázsánként 20 fillér, ha pedig a száritást is az ingatlanon végezték, mázsánként 50 fillér térítés illeti.

A fenti árak, illetőleg térítési összegek egyrészt igen jó kereseti lehetőséget nyújtanak a gyűjtőknek, másrészt biztosítják az ingatlan birtokosa részére is a méltányos hasznot.

A csalángyűjtés megindításának idejére, lebonyolításának, illetve kezelésének módjára vonatkozó útmutatások megtekinthetők a városgazdasági ügyosztály (Városháza, I. em. 23. sz.) hivatali helyiségében. Dr. Gyapay László s. k., h. polgármester.

Keresztény magyar

keresztény

magyarnál vásárol

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5. SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

P. Napholtz Pál a magyar jezsuita rendtartomány főnöke

A Magyar Távirati Iroda jelenti: *Július 26-ával Pater Napholtz Pál, a Manreza és a rend újoncképző rektora lesz a magyar jezsuita rend tartományfőnöke, aki Pater Somogyi Jenő után vette át a rend kormányzását.*

Róma üzent harcoló fiainak.
 Róma (MTI). A Stefani Iroda jelenti: Szombaton rádiószekettét létesítettek az Örök Város és a különböző hadszíntereken harcoló római katonák között. Az ünnepség a Mexentius bazilikában folyt le, ahol felállították a mikrofonokat. A műsor keretében közreműködött a Szent Cecilia kórus és több kiváló művész. Róma kormányzója az Örök Város nevében üzenetet intézett a harcosokhoz.

102-İK LÉGIGYŐZELMÉT ARATTA EGY NÉMET FŐHADNAGY. Berlinből jelentik (MTI). A NTL jelenti: Bauer főhadnagy, egy vadászrezd század parancsnoka szombaton a Keleti harctér déli szakaszán folyt harcokban 99-102-ik légi győzelmét aratta.

Pétain tábornagy résztvevett a francia ifjúsági bajtársi szervezet ünnepségén. — Rádan. (MTI) Az OF jelenti: A meg nem szállt francia övezet ifjúsági bajtársi szervezete vasárnap ünnepelte megalapításának második évfordulóját. Az ünnepségen résztvevett Pétain államfő is, aki nemzeti zászló nyújtott át a bajtársi szervezetnek e szavak kíséretében: Biztos vagyok benne barátaim, hogy ez a zászló mindig a becsület útján fog haladni!

BEVEZETTÉK AZ ÉLELMISZERJEGYEKET AZ ANGOL VENDEGLŐKBEN. Vichyből jelentik (MTI.) Az OFI jelenti: Londonból jelentik, hogy Angliában a vendéglőkben ezentúl cezpán élelmiszerjegyek ellenében lehet étkezni. A cukorra és csokoládéra fejadagot állapítottak meg.

AZ IPARTESTÜLET FELHÍVÁSA SZÉKELY TANONCOK ELHELYEZÉSÉRE. Felhívjuk azokat a családokat, akik a székely fiúkat teljes ellátásra (lakás, élelem, mosás) hajlandók magukhoz venni, hogy ezen szándékukat az ellátási díj megjelölésével sürgősen jelentse az Ipartestületnél. A szükséges élelmiszerjegyekről gondoskodunk. Felhívjuk azokat az iparosokat, akik székely fiúkat kértek tanoncoknak, vagy ezekre igényt tartanak, jelentkezzenek az Ipartestület elnökénél. — Az Ipartestület Elnöksége.

Páratolja a keresztény ipari

A FŐVÁROS ÖSZTÖNDIIPÁLYÁZATA EGYETEMI HALLGATÓK RÉSZÉRE. A Magyar Tudósító jelenti: A polgármester kiírta a pályázatot azokra a városi ösztöndíjakra, amelyekkel műegyetemi, tudományegyetemi és felső építőipari iskolai hallgatókat kíván eegélyezni. Az ösztöndíjat azok az egyetemi hallgatók illetve ipariskolai tanulók nyerhetik el, akik kötelezettséget vállalnak, hogy tanulmányaik befejezése után a fővárosonál orvosi, állatorvosi, mérnöki, vagy műszaki állást vállalnak. Az egyetemi hallgatók havi 113 pengő, az ipariskolai tanulók havi 68 pengő ösztöndíjban részesülnek. A megfelelően felszerelt pályázatok szeptember 15-ig nyújtandók be a polgármesterhez címezve az egyetem dékánjainál, illetve a felsőbb ipariskolák igazgatóinál.

Megkerült az „Avila Star” 28 hajótöröttje. — Lisszabon. (MTI). A Stefani Iroda jelenti: Vasárnap este a Pedro Nonette jelzőhajó az Avila Star 28 menekültjével Lisszabonba érkezett. A menekülteket egy mentőcsónakról vették fedélzetre. Eredetileg 39-en voltak, de a mentőcsónak hányódása közben 11 ember meghalt. Két másik mentőcsónakot, amelyen 50 hajótörött tartózkodott, elvesztek kell tekinteni. A menekültek egy részét az Azori-szigeteken már partrattették, úgyhogy azok hazautaztak Angliába.

Modern festett BUTOR olcsón kapható MEZEINÉL
 Szabadság-utca 12. Hálók, kombinált szobák, előszobák, konyhák.

ESKÜVŐ. Özv. Dr. Illés Béláné, szül. Kozma Lenke és Bacsoni József m. kir. dohánygyári tisztviselő f. hó 18-án tartották esküvőjüket Sepsiszentgyörgyön (Háromszék megye) a római katolikus templomban, melyen a rokonság és nagyszámu ünneplő közönség vett részt.

Belefulladt a tankárokba egy hegyközségi fiatalember. Nagyvárad. Saját tud. Ceevei Ottó hegyközségi fiatalember július 26-án délután a közeg mellélt lévő tankárok vizében fürdött. Fürdés közben valószínűleg a nagy meleg következtében elsédült és a vízbe zuhant, amelybe belefulladt. Mire hozzátartozói a szerencsétlenséget észrevették és a vízből kihúzták már nem tudták életre keltetni. A halálos baleset ügyét jelentették a nagyváradai rendőrségnek, amely bevezette a vizsgálatot.

MAROSVÁSÁRHELY A NEM-KIVÁNATOS BETELEPÜLŐK ELLEN. A Magyar Tudósító jelenti: Marosvásárhely törvényhatósági bizottsága most foglalkozott Pécs városnak azzal a javaslatával, amely a kormánytól kéri a városok területére való beözönlésnek megállítását. Marosvásárhely a javaslatot elfogadta és elhatározta, hogy felír a miniszterelnökhöz, tegyen intézkedést a nemkívánatos idegenek beáramlásának megállítására.

AZ EURÓPAI NYOMDAFESTÉK JUBILEUMA. A németországi Hostmann-Steinbergi színes nyomdafestékgyár, amely fennállása óta gyártmányaival világhírt szerzett, a napokban ünnepli fennállásának 125 éves jubileumát. Az 1817-ben nyomdafesték előállítására létesített gyár, amely a maga nemében az európai kontinensen az első ilyen gyár volt, állította elő mint első üzem a nyomdafestéket a nyomdák részére. (MNK).

Korona Filmszínházban Hétfőn utoljára
Nehéz apának lenni
 A leghíjósabb magyar filmvígjáték.
 Szelezky Zita, Páger A., Vaszary, Mály és Csöpi Ferke.

Elfogott a rendőrség egy kerékpártolvajt. Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap delután a Bémer-téren szolgálatot teljesítő őrszemes rendőr arra lett figyelmes, hogy az úttesten egy kerékpározó szabálytalanul karikázik. Igazolásra szólította fel és ennek során Józsefnek hívják és az egyik váradai étterem alkalmazottja. Somosán észrevette, hogy az egyik vendégnek a kerékpárja gazdátlanul áll és állítólag csak azzal a szándékkal, hogy sétálni megy felült rá, de nem nagy sikerrel. Az igazolás után kiderült, hogy a kerékpár tulajdonosa egyáltalán nem adta kölcsön a kerékpárt és ezért a rendőrség megindította az eljárást.

HUSZ NAPOS VENDÉGJÁTÉKRA MAROSVÁSÁRHELYRE MEGY A KOLOZSVÁRI NEMZETI SZÍNHÁZ
 A Magyar Tudósító jelenti: A kolozsvári Nemzeti Színház új vezetősége érdekes vendégjáték tervét valósítja meg. A színház prózai együttese 20 napos vendégjátéka Marosvásárhelyre utazik. A terveh már hozzájárult a kultuszminisztérium is.

Modern festett BUTOR olcsón kapható MEZEINÉL
 Szabadság-utca 12. Hálók, kombinált szobák, előszobák, konyhák.

Gyermekruhákat rekvirált egy gólyamama. A németországi Garswalde községben egy asszony ruhaszárítás közben észrevette, hogy több gyermek fehérneműje hiányzik. Mivel a környéken nem tartózkodott senki, a fehérnemű eltűnését az asszony nem tudta megmagyarázni. Figyeln kezdte a láthatatlan „szarkát” és észrevette, hogy hirtelen egy gólya jelenik meg a közele háztetőről, hosszú csőrével egy fehérneműt felkapva fészkébe visszaröpült. Későbbi megállapítás szerint a fészkébe rakta a fehérneműt, ahol gyermeknadrágot, ingeket és más fehérneműt találtak. (MNK)

ELFOGOTT TOLVAJOK. Nagyvárad. Saját tud. A rendőrség elfogta Gitye József és Enyedi Sándor nagyváradai lakosokat, akik nyolc rendbeli bemészásos lopást követtek el Nagyváradon. A lopott holmik nagyrésze megkerült. A betörők Nagykárolyban és Szatmárnémetiben is követtek el hasonló bűncselekményeket.

Elvesztete, vagy ellopták 1900 pengőt tartalmazó pénztárcáját egy váradai kereskedőnek. Nagyvárad. Saját tudósítónktól. Kucsera Miklós kereskedő vasárnap délben Tökés Lajos Gillyányi-út 51 szám alatt lévő étteremben chédelt, majd amikor az étteremből néhány percre eltávozott és visszatért, megdöbbenve vette észre hogy pénztárcája, amelyben 19 darab 100 pengős bankjegy és 2 darab 1090 pengőről szóló feladóvevény volt, elveszett. A pénztárca keresése a legnagyobb gondossággal megtörtént, de az teljesen eredménytelen maradt. Az esetet nyomban jelentették a rendőrségnek, amely erélyes nyomozást vezetett be a rejtélyes lopás ügyében.

Kávéházakban és vendéglőkben kéri a MAGYAR LAPOK-ot.

Halálos vasúti baleset Velencén. Nagyvárad. Saját tud. Szombaton hajnalban hőrzalmas vasúti szerencsétlenség történt a váradvelencei állomáson. Monostori János 29 éves vasúti fékező egy tolató szerelvényt akart összekapcsolni, de olyan szerencsétlenül helyezkedett el a két vagon között, hogy az útközök a mellkasát összepréselték és azonnal meghalt. A bevezetett vizsgálat megállapította, hogy Monostori haláláért senkit sem terhel felelősség és halálát vigyázatlansága okozta.

Idegbaja miatt öngyilkos lett Nagy Lajos városi tisztviselő. Nagyvárad. Saját tud. Mély megdöbbenést keltett a városban az a szomorú hír, hogy Nagy Lajos városi tisztviselő, a közigazgatási ügyosztály közismert hivatalnok szombaton öngyilkos lett és meghalt. Nagy Lajos a helyhatósági bizonyítványok kiadási osztályát vezette és mindenki rendkívül szorgalmas tisztviselőnek ismerte. Hivatalát a visszacsatolás óta lekiismeretesen látta el és minden valészínűséget szerezte idegbaja képezte a végzetes tette. Az öngyilkosságot szombaton este jelentették a nagyváradai rendőrségnek s a jelentés szerint Nagy Lajos a Szaniszló-utca 51. számú házban először borotvával elvágta az ütőerét, majd felakasztotta magát. A nőlen, 41 éves tisztviselő most másodsorú követ, te el az öngyilkosságot, melynek okát kutatja a rendőrség.

Üvegeknél használtak 20 litertől fölfelé megvételre kerestetnek kosárral együtt, lehetőleg kifogástalan állapotban. Azonkívül keresünk ásványvizes üvegeket 1 litertől 1 1/2 literig. Ajánlatokat kérünk Esta-Sun vegyipár, Rogérius kanonok-u. 56. 787

Jelentkezzenek a nemzetvédelmi keresztetek

(Nagyvárad). A nemzetvédelmi keresztetek táborának nagyváradai és biharmegyei elnöksége felhívja a helybeli és megyei nemzetvédelmi kereszteteket, hogy az érintkezés felvétele céljából, a tábor irodájában (Nagyvárad, Széchenyi-tér 1. fszt, udvar 2. sz. ajtó) mielőbb jelentkezzenek. Hivatalos órák kedden és pénteken délután 5-9 óráig. Dr. Hlatky Endre főispán városi elnök, Soltész Kálmán vármegyei árvaszéki ünök megyei elnök.

Kamarai napok Nagykárolyban

Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara sorozatos, ugynevezett kamarai napokat rendez a körzetéhez tartozó nagyobb kereskedelmi és ipari központokban a kereskedő és iparostársadalom panaszaiknak és kívánságainak meghallgatására. Ez akció során dr. Oláh Vilmos főtitkár, dr. Laczka Géza, dr. Cserzy Béla és dr. Kóháy Sándor titkárok szombaton és vasárnap Nagykárolyban tettek látogatást. Az ottani kereskedőtársulat vezetősége, élén Kerekes Bertalan elnökkel, nagy szívélvességgel fogadta a vendégeket, akik alapos tájékozódást szereztek a nagykárolyi kereskedők és iparosok különleges helyzetéről és vasárnap este érkeztek vissza Nagyváradra.

SPORT

A nagyváradai iskolán kívüliek remekül megállták helyüket a kolozsvári versenyeken

Nagyszerű eredmények, ragyogó teljesítmények a nagy találkozón

Vasárnap ünnepi külsőségek között zajlott le az első levele hadtestbajnokság. Kiküldött sporttudósítónk a versenyéről a következőket számol be: Vasárnap reggel fél 9-kor vonták fel a stadion árbocára a háromszínű lobogót s nyitották meg köszöntve Erdély legkiválóbb összesereglett versenyzőit, az első hadtestbajnokságot.

Ezután az úszók a gyönyörű versenyuszodába, a céllövők a nem régen elkészült löcsarnokba vonulnak el, az atléták pedig az arénában készülődnek a versenyhez.

Percek alatt tarka képet mutat a pályát körülölelő salak, különböző színű melegítőkből és mezekből melegeknek be a versenyzők. Most derül csak ki, hogy egyedül Nagyvárad küldött iskolán kívüli csapatot, míg Kolozsvárt például az egyetemisták és középiskolások képviselik.

A 110 méteres gátfutás döntőjében Pálkás egyéni rekordot futva 19 mp-es idővel 5-iknek szakítja át a célszalagot. A kezdet tehát jó. A 800 méteres síkfutásban a váradiaiak jól kezdenek, de aztán a nagyszerű kolozsvári egyetemisták sorra befogják őket s Kovács T. Zoltán 5. helyre, illetve a fiatalok korcsoportjában Bodnár 4., Kirschner 5. helyre igen szép. A súlydobásban Szakovszki és Bácsi 10 méteren felüli dobással biztosítja ugyanezeket a helyeket.

A közönség nagyrésze tudja, hogy a váradiai valamennyien iskolán kívüliek s így külön elismeréssel jutalmaznak a váradiakat, az ellenfelek pedig nyíltan hangoztatják: hogyha valóban csak iskolán kívüliek indulhattak volna: mindent a köröspartiak vinnének el. Nálunk vallják be, a munkásgyerekek, akik nem állanak testnevelő tanárok vezetése vagy elsőrangú trénerkeze alatt — erre képtelenek volnának.

Mindenütt ott vannak a váradiai

A diszkoszvetésben Bácsi remek dobással 4-ik lesz, de Szakovszki is előkelő helyezést ér 7-ik helyével.

Sok izgalmat és hihetetlenül jó időt hoz a 100-as vágatók középdöntője, illetve döntője. A középdöntő első futamában Zakariás a 11.2-öt futó Nagy András és Szalóki 11.8. mögött harmadikként esik ki.

A harmadik futamból pedig a versenyt nyertő Tima (11.2), Márton és Mol mögött Felvidéki, aki pedig szintén 12 belül jár.

Váratlan sikert hoz a rudugrás. Huszár Jenő fejlődésképes stílusával 280-as ugrással harmadiknak végez s ami a legnagyobb öröm, mögötte Szakovszki és Berthóthy sorakozik.

1500-on Kovács T. Zoltán eltaktikázta versenyét, bár 5-ik helyre így is elfogadható. Annál jobban jön ki a lépés Bodnárnak, aki a fiatalok korcsoportjában 4.59 percet futva harmadiknak ér célba.

A 400 méteres síkfutásban Klein 58-at fut és 6-ik lesz. A fiatalok összeszereléséből most Kirschner vágja

ki a rezet és szalad át harmadiknak a célon. Legnagyobb közönségsikere, mint mindig a magasugrásnak van Szabóné-szebb stílus-ugrásokkal brillírozik a gárda. Kolozsvári, aki a versenyt nyeri remekül ollózik, Goór KEAC elegánsan szökken át a lécen. A mieink közül Zakariás angol stílusa, Felvidéki, aki a mezőnyből egyedül fut neki előről erőteljes ame-

Férfi ruhákat használtak, legjobban árban vehet, eladhat

MOLNÁR

használatra üzletében Bémer-tér 1. (udvarban) hívásra házhoz jövök.

Vágtázóink a nap hősei

A nagyszerű verseny legkiemelkedőbb számával a 4x100 méteres váltófutással ér véget.

Valóban Erdély fiatal atlétáinak legkiválóbbjai csapnak össze, ebben a klasszikus számban. A döntőbe került KEAC az egyes, Nagyvárad a kettes, Marosvásárhely a hármas, a Kolozsvári AC a négyes pályán indult. Rajt után azonnal a KEAC kerül az élre. Zakariás remekül tartja a többieket. Váltásunk ragyogó, Pálkás hosszú, szép lépésekkel eszi a távot s bár a KAC előzi, lerázza magáról a vásárhelyiek kettesét. Váltás-

rikai Johnson stílusával, Bodnár és Bácsi jólsikerült guruló ugrásával, Pálkás pedig Horn stílussal arat sikert. Így jut fel a mezőny a 155-ig. A léceket igen helyesen középtől mérik, ám a kis hamis léce annyira hajlik, hogy 170 felett van jobb mércéjén. Következőképpen: a váradiaiak és az összes versenyzők, akik jobbról rajtolnak, sorra kiesnek s csak kórusban helyezkednek el a 4-3. helyen.

A távolugrásban születnek aránylag a legrosszabb eredmények. Igaz, már délután fél kettő van s a nap erős tüze hágyasztja a versenyzőket. Tolnai az olaszok ellen nagyszerűen szerepelt kis kolozsvári hölgy vidáman gúnyolódik mellettünk — ebben a mezőnyben én is jó helyezést lennék. Zakariásnak nem megy az ugrás s így kénytelen beérni a 4. helyezéssel.

nál újra előtér Nagyvárad. A nézők elbámulnak — úgy váltanak ezek, mint ahogy a nagykönyvben van megírva. Felvidéki a kanyarban hihetetlenül jól kezd, közben leesik a cipője, továbbmegy, váltásnál szinte egybeforr Huszárral, aki a verseny hatalmas iramában talán élete legjobb idejével vág a célba a többi befutókkal. A KEAC 44.4-es rekordja után a KAC 48 és a mieink 48.9-es ideje volt a nagy meglepetés. Váltásunkért sorra gratulálnak a versenyzők csapatunk tagjainak.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker órák vétele, eladása, szakcsiszó alkálata, javítása **Ács Tibor,** Széchenyi tér 6.

Kitűnően szerepeltek az úszók is

Közben nagyban folyik az úszóverseny is, amely később, de a déli órákban szintén megkezdődött. Egyre hozzák a híreket a vásárhelyiek győzelméről, de mindannyiszor, hogy váradiai lett a második, harmadik. Sőt győzelmünkről is kapunk végül örömhírt. Neveket és eredményeket

azonban nem tudunk még. Vízipólózóink, akik papirforma szerint a legjobbak, csak hétfőn kezdenek.

A céllövészek is befejezik a versenyt. A nagyváradai színek egyedül képviselő Orbán Sándor az igen népes mezőnyből a nagyszerű 7-ik helyen kötött ki.

Uj kerékpárok részletre is, javítások olesón **JAKAB műszerészné!** Kossuth-u 5. Tel. 23-30.

A magyar jövőben csak hinni lehet

Este 6 órakor történt meg ünnepélyes keretek között a díjkiosztás. A hadtest nevében beszélő ezredes elnök éppen a nagyváradai fiúk hatalmas erkölcsi győzelmét emelte ki s annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy ahol már az iskolán kívüli levették sorából ilyen reményteljes atlétagárdát lehetett kiemelni

— ott a magyar jövőben csak hinni lehet.

Valamennyi versenyző ezután megkapta a hadtestbajnokság érmét s tiszteltgett a verseny befejezését szimbolizáló nemzeti lobogó méltóságteljes levonásának.

(Levente Hírközpont Nagyvárad.)

Kiváló eredmények a birodalmi bajnokság első napján

Berlin. A birodalmi olimpiai stadionban rendezett német atlétikai verseny napjának eredményei a következők voltak:

200 m. síkfutás: Melleroz 21.6. 3000 méteres akadályverseny: Seidenschur 9 perc 39.2 mp. 5000 méteren Syring 15 perc 17 mp. 4x400 méteres váltófutás: Hamburger SV 3 perc 19.6 mp. 3x1000 méteres váltófutás LSV

Berlin 7 perc 39 mp. Magasugrás: Langhoff 194 cm. Rudugrás: Glöpfner 400 cm. Kalapácvetés: Storch 54 m. 64 cm. Ötússa: Schmidt 4011.

Kiss (Nagyvárad) harmadik lett Budapesten

Budapest Az Árpád MOVE Obudai Tornaegylet vasárnap délután rendezte jubileári atlétikai versenyét Hévíziton levő pályáján. A 400 méteres másodosztályú gátfutásban a nagyvá-

radj Kiss harmadik lett Partos FTC, illetve Zoliner Árpád MOVE mögött.

Labdarúgás

Ferencváros—Wekerletelapi SC 10:4 (5:1) Barátságos mérkőzés.

Gamma—Vasas 5:0 (1:0). Barátságos

Gyors ütemben halad előre a ipari újjáépítés Ukrajnában

Kiev. A német polgári hatóságok által kezdeményezett ipari újjáépítésnél különös tekintettel vannak arra, hogy a helyi üzemeket indítsák meg először, vagyis a szovjet által megszüntetett iparokat újjáélesszék. Így a nyugat Ukrajnában szünetelő üvegipart, amely az ott előforduló homok és kréta által különös előnyös helyzetben volt, újra üzembe helyezték. Wólhyniában a tőzegipart szintén megindították. Rownoi székelyhellyel egy tőzegértékesítő irodát létesítettek, amely 89 tőzegelő helyen 10.000 munkást foglalkoztat. Az eddig elért tőzegkiaknázás nagyon csekély volt és a német polgári hatóságok munkájának köszönhető, hogy az 1942. évi termelés már 500.000 tonnát fog elérni. (MNK)

APROHIRDETESEK

Lakás

Központon elegánsan bútorozott szoba kiadó. Címeket „Pontos fizető” jellegre a kiadóba kérünk. 758

Különbejárati üres szobát központon vagy központon közel keres tisztviselő. Címét a kiadóba kér. 760

Hűlőnifele

FELIX-FÜRDŐ lezezebb helyén új villában bútorozott szoba, esetleg család részére egész villa kiadó. Telefon: 18-25. 759

Kölesön kapható, épületjavítási, mezőgazdasági beruházási célokra. Hírelszövegkezelésnél, Gróf Bethlen István-u. 6. szám. 745

Allást keres

ÖSSZES irodai adminisztrációs munkákban járatos tisztviselő elhelyezkedne állandó munkára. Cím: Szabó Gyula Berettyóújfalú, Herpály-u. 26. Posta f.ók 44. 788

Húsz éves érettségizett római katolikus vallású lány, állást keres, kevés irodai gyakorlattal, gépir. gyorsír. Cím: „Érettségizet” jellegre kiadóba. 783

Elveszett

Elveszett Linczinger Sándor névre szóló kenyérgy. Becsületes megtalálót kérem adja be Főposta rádióosztályához. Jutalomban részesül. 786

KIADÓTULAJDONOS: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.T.

6. és felelős szerkesztő: Dr. Paál Árpád felelős kiadó: Dr. Scheffler Ferenc a Szent László-nyomda R.T. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.